SR STRAFRECHT UPDATES

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 34, 2018

Nummer 34, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2048 06-11-2018

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2056 06-11-2018

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2059 06-11-2018

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2050 06-11-2018

Annotatie

Annotatie bij Hoge Raad 4 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1428.
mr. P.C. Verloop

RECHTSPRAAK

Was sprake van een verhoorsituatie en schending van het consultatierecht?

Het middel klaagt dat het hof in strijd met een gevoerd verweer de verklaring die de verdachte tegenover de politie heeft afgelegd zonder dat hij voorafgaand aan het verhoor in de gelegenheid was gesteld een advocaat te raadplegen, bij de bewijsvoering van het onder 2 ten laste gelegde heeft betrokken.

Bij de beoordeling van het middel dient het volgende te worden vooropgesteld. Een verdachte die door de politie is aangehouden, kan aan artikel 6 EVRM een aanspraak op rechtsbijstand ontlenen die inhoudt dat hem de gelegenheid wordt geboden om voorafgaand aan het verhoor door de politie aangaande zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit een advocaat te raadplegen. De aangehouden verdachte dient vóór de aanvang van het eerste verhoor te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat. Behoudens in het geval dat hij uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend doch in elk geval ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van dat recht, dan wel bij het bestaan van dwingende redenen als door het EHRM bedoeld, zal hem binnen de grenzen van het redelijke de gelegenheid moeten worden geboden dat recht te verwezenlijken. Indien een aangehouden verdachte niet dan wel niet binnen redelijke grenzen de gelegenheid is geboden om voorafgaand aan het eerste verhoor door de politie een advocaat te raadplegen, levert dat in beginsel een vormverzuim op als bedoeld in artikel 359a Sv, dat, na een daartoe strekkend verweer, in de regel dient te leiden tot uitsluiting van het bewijs van de verklaringen van de verdachte die zijn afgelegd voordat hij een advocaat kon raadplegen (vgl. HR 30 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH3079 en HR 22 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3608).

De Hoge Raad tekent hierbij aan dat dit recht op zogenoemde consultatiebijstand sinds de inwerkingtreding van de Wet van 17 november 2016, *Stb.* 2016, 475 met ingang van 1 maart 2017 is geregeld in artikel 28c in verbinding met artikel 28e Sv, terwijl de plicht de verdachte daaromtrent te informeren voortvloeit uit artikel 27c lid 3 Sv.

Het vorenoverwogene brengt met zich dat indien – zoals in deze zaak – door de politie aan een aangehouden verdachte gestelde vragen betrekking hebben op diens betrokkenheid bij een strafbaar feit ten aanzien waarvan hij als verdachte is aangemerkt, sprake is van een

verhoor, zodat hij op dat moment dient te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat. Daarbij verdient opmerking dat op grond van artikel 27 lid 1 Sv als verdachte wordt aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit. Dat vermoeden betreft zowel de omstandigheid dat een strafbaar feit wordt of is begaan, als de betrokkenheid van een persoon bij dat feit. Derhalve kan, ook indien (nog) niet vaststaat dat een strafbaar feit plaatsvindt of heeft plaatsgevonden, sprake zijn van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit en dientengevolge van een verhoorsituatie.

Het hof heeft geoordeeld dat de verdachte niet behoefde te worden gewezen op zijn recht op raadpleging van een advocaat op het moment dat hem door de opsporingsambtenaar [verbalisant 1] werd gevraagd of hij een hennepkwekerij in zijn woning had, aangezien de hennepkwekerij op dat moment nog niet was ontdekt en de gestelde vraag daarom kennelijk geen betrekking had op 'een reeds geconstateerd strafbaar feit'. Voor zover dit oordeel berust op de opvatting dat het onder 2.3.1 bedoelde recht op raadpleging van een advocaat uitsluitend toekomt aan de verdachte indien hem vragen worden gesteld ten aanzien van zijn betrokkenheid bij een strafbaar feit en vaststaat dat dit feit heeft plaatsgevonden, getuigt het – gelet op hetgeen onder 2.3.2 is vooropgesteld – van een onjuiste rechtsopvatting. Voor zover het hof niet van die opvatting is uitgegaan, is het oordeel van het hof niet zonder meer begrijpelijk, aangezien de vraag van [verbalisant 1] aan de verdachte of hij een hennepkwekerij in zijn woning had, bezwaarlijk anders kan worden verstaan dan als een vraag betreffende diens betrokkenheid bij een strafbaar feit – kort gezegd: het aanwezig hebben of telen van hennep – ten aanzien waarvan hij als verdachte is aangemerkt.

Het middel klaagt hierover terecht. Dit behoeft evenwel bij gebrek aan belang niet tot cassatie te leiden. Gelet op de gebezigde bewijsmiddelen is de bewezenverklaring van feit 2 ook met weglating van de in bewijsmiddel 4 weergegeven bevindingen betreffende hetgeen heeft plaatsgevonden nadat de verdachte is gevraagd of hij een hennepkwekerij in zijn woning had, toereikend gemotiveerd.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 06-11-2018
ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2056
Zaaknummer: 17/00795
Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers
Wetsartikelen: 359a Sv en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over het feit dat geen afschrift van de dagvaarding in hoger beroep aan het kantooradres van de raadsman is verzonden.

Het middel klaagt dat geen afschrift van de dagvaarding in hoger beroep aan het kantooradres van de raadsman is verzonden.

In zijn arrest van 19 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3190, heeft de Hoge Raad het volgende overwogen:

'2.6. Opmerking verdient nog dat de opgave van een adres voor de toezending van het afschrift van de appeldagvaarding als bedoeld in art. 450, derde lid, Sv zich onderscheidt van de opgave van een adres in de zin van art. 588a, eerste lid onder c, Sv. Eerstgenoemde opgave is verplicht indien het instellen van het hoger beroep geschiedt door middel van een schriftelijke bijzondere volmacht aan een medewerker ter griffie. Deze verplichting houdt verband met de in art. 450, derde lid, Sv voorziene mogelijkheid dat aanstonds na het instellen van het hoger beroep een oproeping aan de verdachte om tegen een bepaalde datum ter terechtzitting te verschijnen wordt uitgereikt aan een medewerker ter griffie. Die uitreiking geldt als uitreiking in persoon aan de verdachte, waarbij een afschrift van de oproeping aan het namens de verdachte opgegeven adres als bedoeld in art. 450, derde lid, Sv wordt verzonden (art. 450, vijfde lid, Sv). Dat mag ook het kantooradres van de advocaat betreffen die namens de verdachte een schriftelijke volmacht heeft verleend aan een griffiemedewerker om hoger beroep in te stellen.

Indien de betekening van de dagvaarding of de oproeping niet aanstonds na het instellen van het hoger beroep geschiedt, doch op een nadien gelegen moment, vindt de regeling van art. 450, vijfde lid, Sv geen toepassing maar bestaat op grond van art. 588a, eerste lid aanhef en onder c, Sv wel de verplichting – behoudens in de gevallen genoemd in art. 588a, derde lid, Sv – om een afschrift van de dagvaarding of oproeping toe te zenden aan een door of namens de verdachte bij het instellen van het hoger beroep opgegeven adres in Nederland waaraan mededelingen over de strafzaak kunnen worden toegezonden. In HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3320, NJ 2016/18, is overwogen dat aangenomen moet worden dat art. 588a, eerste lid onder c, Sv niet het oog heeft op het kantooradres van een advocaat dat is vermeld in

de akte rechtsmiddel of de door hem verstrekte schriftelijke bijzondere volmacht tot het instellen van het rechtsmiddel, waaraan mededelingen over de strafzaak kunnen worden toegezonden. Met betrekking tot de ontvangst van (afschriften van) dergelijke mededelingen geldt immers de regeling van art. 48 Sv. Dat laat overigens onverlet, naar in voornoemd arrest is overwogen, dat – gelet op het grote belang van de verdachte bij het kunnen uitoefenen van zijn aanwezigheidsrecht – in het specifieke geval dat de appeldagvaarding op de voet van art. 588, eerste lid sub b onder 3°, Sv ter griffie is uitgereikt om reden dat de verdachte niet is ingeschreven in een BRP en niet is gedetineerd in Nederland, noch een feitelijke woon- of verblijfplaats van hem in Nederland of een adres in het buitenland bekend is, de appelrechter bij afwezigheid van de verdachte of een door hem op de voet van art. 279 Sv gemachtigde raadsman de zaak niet in behandeling mag nemen dan nadat een afschrift van de appeldagvaarding is verzonden naar het in de akte rechtsmiddel dan wel in de schriftelijke volmacht vermelde kantooradres van de advocaat opdat de verdachte mogelijk langs die weg op de hoogte komt van het tijdstip van de behandeling van zijn zaak.'

De opgave van het kantooradres van de raadsman 'voor toezending van de akte en de appeldagvaarding' in het onder 2.4 onder (ii) genoemde faxbericht geldt als de opgave van een adres voor de toezending van het afschrift van de appèldagvaarding als bedoeld in artikel 450 lid 3 Sv. In deze zaak heeft zich echter niet de in die wetsbepaling voorziene situatie voorgedaan dat aanstonds na het instellen van het hoger beroep een oproeping aan de verdachte om tegen een bepaalde datum ter terechtzitting te verschijnen is uitgereikt aan een medewerker ter griffie.

Het kantooradres van de raadsman dat wordt genoemd in het onder 2.4 onder (ii) genoemde faxbericht geldt niet als adres als bedoeld in artikel 588a lid 1 onder c Sv (HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3320). Wel doet zich in deze zaak, gelet op de onder 2.4 onder (iii) genoemde gegevens, het specifieke geval voor dat de appèldagvaarding op de voet van artikel 588 lid 1 sub b onder 3° Sv ter griffie is uitgereikt om reden dat de verdachte niet is ingeschreven in de BRP en niet is gedetineerd in Nederland en geen feitelijke woon- of verblijfplaats van hem in Nederland of een adres in het buitenland bekend is. Het hof had daarom bij afwezigheid van de verdachte en een door hem op de voet van artikel 279 Sv gemachtigde raadsman de zaak niet in behandeling mogen nemen dan nadat een afschrift van de appèldagvaarding was verzonden naar het in het onder 2.4 onder (ii) vermelde faxbericht genoemde kantooradres van de raadsman. Het middel klaagt daarover terecht.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 06-11-2018
ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2048
Zaaknummer: 16/03324
Rechters: W.A.M. van Schendel, A.J.A. van Dorst en M.J. Borgers
Advocaten: J.L. Baar
Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

Observatie door plaatsen peilbaken onder auto en met behulp daarvan gedurende vijf dagen observeren van verdachte stelselmatige observatie als bedoeld in artikel 126g Sv?

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het verweer met betrekking tot de rechtmatigheid van een met behulp van een peilbaken uitgevoerde observatie. Daartoe wordt in het bijzonder aangevoerd dat het hof ten onrechte, althans onbegrijpelijk heeft geoordeeld dat niet sprake is geweest van 'stelselmatige observatie' als bedoeld in artikel 126g Sv.

Observaties als de onderhavige, waarvoor geen machtiging als bedoeld in artikel 126g Sv is gegeven, kunnen jegens de geobserveerde onrechtmatig zijn indien zij in verband met de plaats waar zij zijn uitgevoerd, de duur, intensiteit en frequentie ervan, alsmede het gebruik van technische hulpmiddelen, geschikt zijn om een min of meer compleet beeld te verkrijgen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de betrokkene. Indien dat niet het geval is, kan de met het observeren samenhangende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer als zo beperkt worden beschouwd dat de algemene taakomschrijving van opsporingsambtenaren, neergelegd in artikel 3 Politiewet 2012 en artikel 141 Sv, daarvoor voldoende legitimatie biedt. Dit zal in het bijzonder het geval zijn indien de observaties slechts in een bepaald gebied en kortstondig worden uitgevoerd, naar aanleiding van omstandigheden waaruit redelijkerwijs een verhoogde kans op strafbare feiten kan worden afgeleid (vgl. HR 21 maart 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5254 en HR 13 november 2012, ECLI:NL:HR: 2012:BW9338).

Het hof heeft geoordeeld dat geen sprake is geweest van stelselmatige observatie als bedoeld in artikel 126g Sv en dat de toegepaste opsporingsmethode – de plaatsing van het peilbaken onder de auto en het met behulp daarvan kortstondig observeren van de verdachte – niet geschikt is geweest om een min of meer compleet beeld van bepaalde aspecten van het leven van de verdachte te verkrijgen, dat het slechts om een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de verdachte ging en dat daarom het met toestemming van de officier van justitie plaatsen van het peilbaken toegestaan was op grond van artikel 3 Politiewet 2012.

Dat oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk; het is ook toereikend gemotiveerd. Daarbij wordt in het licht van wat onder 2.5 is vooropgesteld

mede in aanmerking genomen dat het hof heeft vastgesteld dat het niet-gelogde peilbaken met toestemming van de officier van justitie kortstondig, gedurende vijf dagen, in gebruik is geweest, dat niet de verdachte, die veelvuldig in de politiesystemen is geregistreerd als verdachte en is aangemerkt als geprioriteerde woninginbreker, in persoon, maar zijn auto werd gevolgd en dat de auto door het gebruik van een 'geofence' alleen is gevolgd bij reisbewegingen buiten de woonplaats van de verdachte en in omliggende gebieden die pasten binnen de modus operandi, waarbij geen van de plaatsen waar de auto is gevolgd of de verdachte is gezien een voor de verdachte intieme, persoonlijke plek betrof.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 06-11-2018
ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2050
Zaaknummer: 17/00761
Rechters: W.A.M. van Schendel, A.J.A. van Dorst en M.J. Borgers
Advocaten: R.B.J.G. Baggen
Wetsartikelen: 126g Sv

RECHTSPRAAK

Falende klachten omtrent de grondslag van de tenlastelegging (opzettelijk verkopen, afleveren en vervoeren van hennep).

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest voor zover het de beslissingen over feit 1B en 2A en de strafoplegging betreft en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Den Haag teneinde in zoverre opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De middelen komen op tegen de bewezenverklaring van het in de zaak met parketnummer 09-754084-07 onder 1B ten laste gelegde.

Het eerste middel klaagt dat het hof de grondslag van de tenlastelegging heeft verlaten door bewezen te verklaren dat de gedragingen van de verdachte betrekking hadden op 'hennep', terwijl de tenlastelegging ziet op 'henneptoppen'.

Het hof heeft de tenlastelegging kennelijk aldus verstaan dat daarin aan de verdachte wordt verweten dat hij zich heeft schuldig gemaakt aan (kort gezegd) het opzettelijk verkopen, afleveren en vervoeren van 'hennep'. Die uitleg is met de bewoordingen van de tenlastelegging niet onverenigbaar en moet in cassatie worden geëerbiedigd. Uitgaande van die uitleg heeft het hof de grondslag van de tenlastelegging niet verlaten, waarbij de Hoge Raad in aanmerking neemt dat voor de kwalificatie van het bewezenverklaarde niet van betekenis is op welk deel van de hennepplant het bewezenverklaarde handelen betrekking heeft. Het eerste middel faalt.

Het tweede middel klaagt dat het bewezenverklaarde, voor zover inhoudende 'zijnde telkens een hoeveelheid hennep (van) meer dan 500 gram', niet uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Het middel kan bij gebrek aan belang niet tot cassatie leiden. Immers, in aanmerking genomen dat tevens het beroeps- of bedrijfsmatige handelen door de verdachte is bewezenverklaard, worden bij weglating van het in het middel bedoelde onderdeel van de bewezenverklaring, de aard en de ernst van het bewezenverklaarde niet aangetast, terwijl ook de kwalificatie ongewijzigd blijft.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het in de zaak met parketnummer 09-754084-07 onder 2A ten laste gelegde innerlijk tegenstrijdig en ontoereikend gemotiveerd is.

Het bewezenverklaarde houdt in dat de verdachte van het plegen van witwassen een gewoonte heeft gemaakt, omdat hij en zijn mededaders meermalen geldbedragen – in de bewezenverklaring telkens aangeduid als 'voorwerp' – voorhanden hebben gehad, overgedragen en omgezet, waarbij dat overdragen en omzetten betrekking had op de in de bewezenverklaring genoemde objecten en uitgaven, terwijl de verdachte wist dat die geldbedragen – onmiddellijk of middellijk – afkomstig waren uit misdrijf. Tevens heeft het hof bewezenverklaard – hoewel dat geen bestanddeel is van artikel 420bis en 420ter Sr – dat die wetenschap reeds 'ten tijde van' het verwerven of het voorhanden krijgen van de geldbedragen bestond. Anders dan het middel betoogt, is deze bewezenverklaring niet innerlijk tegenstrijdig. Het bewezenverklaarde in zijn geheel is ook, gelet op de onder 3.2.3 en 3.2.4 weergegeven bewijsvoering, toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

Het middel klaagt dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM in de cassatiefase is overschreden, omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het middel is gegrond. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van veertien maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze dertien maanden en twee weken beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 06-11-2018
ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2059
Zaaknummer: 17/01705
Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering
Advocaten: R.A. van der Horst
Wetsartikelen: 3B Opiumwet, 11 Opiumwet, 420bis Sr en 420ter Sr

ANNOTATIE

Annotatie bij Hoge Raad 4 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1428.

mr. P.C. Verloop

Op 4 september 2018 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan op het beroep in cassatie in het belang der wet in een kwestie die de gemoederen in de betaalde strafrechtadvocatuur lang heeft beziggehouden. De reden om cassatie in het belang der wet in te stellen is dat in de praktijk onduidelijkheid bestaat over de vraag of een verzoek tot vergoeding van de kosten van een raadsman voor toewijzing vatbaar is ook indien de verzoeker, de gewezen verdachte, die kosten niet zelf draagt maar deze worden gedragen door een derde, zoals zijn werkgever.

Waar gaat het om? In artikel 591a lid 2 Sv is voorzien in de mogelijkheid van een vergoeding uit 's Rijks kas aan de gewezen verdachte of zijn erfgenamen 'voor de schade welke hij tengevolge van tijdverzuim door de vervolging en de behandeling der zaak ter terechtzitting werkelijk heeft geleden, alsmede, behoudens voorzover artikel 44a van de Wet op de rechtsbijstand van toepassing is, in de kosten van een raadsman' indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan artikel 9a Sr. Met andere woorden, de verdachte die onherroepelijk is vrijgesproken of is ontslagen van alle rechtsvervolging kan verzoeken om vergoeding van de advocaatkosten die hij heeft moeten maken.

Uit de tekst van de wet volgt reeds dat aan een aantal voorwaarden moet zijn voldaan, wil een dergelijk verzoek voor toewijzing vatbaar kunnen zijn. Zo dient de zaak te zijn geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder toepassing van het rechterlijk pardon. Bovendien dient de gewezen verdachte op betalende basis te zijn bijgestaan door een raadsman. Indien een raadsman was toegevoegd, op verzoek van de inmiddels gewezen verdachte of op last van de rechter, dan kan geen vergoeding worden gevraagd, zo volgt uit artikel 44a Wet op de rechtsbijstand.

Uit de tekst van de wet werd tevens afgeleid dat een verzoek tot vergoeding van de kosten raadsman alleen voor toekenning in aanmerking kwam op het moment dat de gewezen

verdachte zelf de kosten van rechtsbijstand heeft moeten dragen of zal moeten dragen (zie bijv. Hof Arnhem 16 juni 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BU3097 en ECLI:NL:GHARN:2011:BU3099 en Rb. Amsterdam 25 april 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:2716). Anders gezegd: als de kosten raadsman door een ander (bijvoorbeeld de werkgever) werden gedragen, dan werd in sommige (maar bepaald niet alle) gevallen het verzoek afgewezen. Deze onduidelijkheid vormde de reden om de vordering tot cassatie in het belang der wet in te stellen (Conclusie P-G 29 mei 2018, ECLI:NL:PHR:2018:930).

De gedachte dat een verzoek om vergoeding van de kosten raadsman ex artikel 591a Sv alleen voor toewijzing in aanmerking kwam op het moment dat de verdachte zelf de kosten van de raadsman had moeten dragen, leidde ertoe dat door verdachten afspraken werden vastgelegd met de financier voor de rechtsbijstand, waarbij bijvoorbeeld werd afgesproken dat de betalingen werden gedaan ten titel van voorschot en de verdachte zich verbond aan het indienen van een verzoekschrift ex artikel 591a Sv op het moment dat de zaak eindigde zonder oplegging van straf of maatregel en zonder toepassing van artikel 9a Sr. In de onderhavige casus vloeien vergelijkbare afspraken voort uit artikel 5 lid 3 Regeling tegemoetkoming rechtskundige hulp politie waarin staat dat 'in een strafrechtelijke procedure […] de ambtenaar zorg [draagt] voor een verzoek tot vergoeding van kosten op grond van de artikelen 591 en 591a van het Wetboek van Strafvordering en […] er bij toewijzing van dit verzoek zorg voor [draagt] dat deze vergoeding toekomt aan het bevoegd gezag'.

In de onderhavige zaak was de gewezen verdachte, brigadier van politie, naar aanleiding van een incident tijdens diensttijd op 11 juni 2013 als verdachte aangemerkt ter zake van zware mishandeling de dood ten gevolge hebbende, dan wel doodslag, dan wel dood door schuld. De strafzaak tegen de gewezen verdachte werd bij beslissing vastgelegd in een brief van 15 mei 2014 van het arrondissementsparket Amsterdam, Team Specialistische Maatwerkzaken, geseponeerd. Nadat op grond van artikel 12 Sv een klacht tegen het sepot werd ingediend, wees het Gerechtshof Amsterdam de klacht bij beschikking van 19 januari 2016 af. Daarmee is de strafzaak tegen de gewezen verdachte geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan artikel 9a Sr.

De kosten voor rechtsbijstand waren op grond van artikel 69a lid 1 Besluit Algemene Rechtspositie Politie (hierna: BARP) ten laste gebracht van de werkgever (de politie) en konden alleen worden teruggevorderd bij – in dit geval – strafrechtelijke veroordeling. Er was dus – zo werd expliciet overwogen door de rechter in eerste aanleg – geen sprake van een voorschot en – zo overwoog het hof – ook geen sprake van een voorwaardelijke tegemoetkoming in de kosten van rechtskundige hulp. Het hof wijst het verzoek af, omdat er 'naar het oordeel van het hof in de onderhavige zaak geen sprake [is] van een situatie waarin de appellant op enigerlei wijze zelf de kosten van rechtsbijstand heeft moeten dragen of zal

moeten dragen'.

Dat sprake was van onduidelijkheid over de vraag of een verzoek tot vergoeding van de kosten van een raadsman voor toewijzing vatbaar is ook indien de verzoeker, de gewezen verdachte, die kosten niet zelf draagt maar deze worden gedragen door een derde, zoals zijn werkgever, wordt onderbouwd door verwijzing naar een aantal uitspraken waarin het verzoek werd afgewezen (Rb. 's-Gravenhage 10 april 2007, ECLI:NL:RBSGR:2007:BA4322 (werkgever verklaarde zich – ongeclausuleerd – bereid de kosten van de raadsman van de journalist te dragen, kosten waren door raadslieden rechtstreeks gedeclareerd bij de werkgever en door deze voldaan); Rb. 's-Gravenhage 2 december 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BG5828 (werkgever draagt kosten raadsman van gezinsvoogd BJZ); Hof Arnhem 26 mei 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BR5332 (kosten raadsman van machinist, declaraties overeenkomstig afspraak naar werkgever en door deze betaald); Rb. Amsterdam 28 november 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BY8627 (kosten voldaan door politiekorps zijn geen kosten die ten laste van de gewezen verdachte zijn gekomen); en Rb. Amsterdam 25 april 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:2716 (kosten raadsman politieambtenaar gedragen door politiebond)) en uitspraken waarbij de vergoeding werd toegekend (Hof Den Haag 14 november 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:4020 en Hof 's-Hertogenbosch 3 november 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:4602).

Onder aanhaling van de wetsgeschiedenis met betrekking tot artikel 591a Sv concludeert de advocaat-generaal dat daarin niet valt te lezen dat is beoogd om vergoeding van de kosten raadsman afhankelijk te stellen van de vraag of de gewezen verdachte zelf deze kosten heeft gedragen. Integendeel: uit het expliciet opnemen van de zinsnede omtrent de toegevoegde raadsman kan veeleer worden afgeleid dat een beperking tot die kosten die de gewezen verdachte zelf heeft gedragen nu juist niet was beoogd. Daarmee wordt ook voorkomen dat de rechter onderzoek dient te doen naar de vraag wie de kosten heeft gedragen en wordt bovendien aangesloten bij de wijze waarop in het civiele procesrecht en het bestuursprocesrecht wordt omgegaan met het toewijzen van een tegemoetkoming in de proceskosten aan de in het gelijk gestelde partij.

De Hoge Raad volgt de advocaat-generaal en verwijst naar zijn arrest van 1 mei 1973, ECLI:NL:HR:1973:AB3408, *NJ* 1973/355.

Resteert de vraag hoe dit arrest precies moet worden gelezen. Eist de Hoge Raad nu dat de gewezen verdachte op grond van een rechtsverhouding een vordering heeft op een derde tot vergoeding van de kosten raadsman? Of bedoelt de Hoge Raad te zeggen dat in alle gevallen, ongeacht door wie de kosten worden gedragen en of de gewezen verdachte op grond van een rechtsverhouding een vordering heeft op een derde, de gewezen verdachte kan verzoeken om

vergoeding van de kosten van een raadsman? Dat laatste lijkt – bijvoorbeeld ook in de situatie waarin ouders of andere familieleden de kosten hebben gedragen – een fraaiere uitleg van artikel 591a Sv. Bovendien wordt daarmee aangesloten bij de wijze waarop in het civiele procesrecht en het bestuursprocesrecht wordt omgegaan met het toewijzen van een tegemoetkoming in de proceskosten aan de in het gelijk gestelde partij.